

EUROPA IS VAN ALLE MARKTEN THUIS

Europa is, in tegenstelling tot andere landbouwmogendheden, van alle landbouwmarkten thuis. Europa heeft alles. Nergens is Europa de goedkoopste. Er is altijd ergens in de wereld iemand te vinden die het goedkoper kan produceren. Maar ook die moet met de nieuwe realiteit van prijsvolatiliteit rekening houden.

— Jacques Van Outryve

In Europa primeert de diversiteit van producten en de kwaliteit. De Europese kwaliteit is op maat gesneden van de Europese burger en consument. De Europese Unie wil de hele wereld van die Europese kwaliteit overtuigen. Dat is geen eenvoudige opdracht. Europa wil gebruik maken van de wereldwijde stijging van de gemiddelde welvaart, van de groei van de middenklasse en de drang naar meer genot en luxe. De producten worden premiumproducten genoemd. We kennen ze van de bieren en de wijnen, maar ook al van het vlees en andere voedingsproducten. Zij mogen meer kosten omdat ze het aureool van kwaliteit dragen én een verhaal met zich meebrengen.

Het rapport over de Europese zuivelsector na 2015, dat in opdracht van de Europese Commissie door Ernst & Young werd opgesteld, is hieromtrent duidelijk. In 2015 wordt de huidige melkquotaregeling na meer dan 30 jaar opgeheven. De invoering van melkquota als aanbodbeheersmaatregel in de zuivelsector was destijds als een tijdelijke maatregel door Europa opgelegd om melkplassen te voorkomen. Intussen is de zuivelwereld sterk veranderd. De markten zijn door de globalisering, de afbouw van het landbouwbeleid en de klimaatverandering volatieler gewor-

den. Elders in de wereld is de melkproductie niet blijven stilstaan. Het rapport raakt enkele pijnpunten aan. Op de internationale zuivelmarkt zal Europa het niet eenvoudig hebben om zijn mannetje te staan. "De positie van de EU op de internationale zuivelmarkt is in de nabije toekomst op zijn minst onzeker te noemen," zo luidt het. Voor bulkproducten is de concurrentiepositie van Europa sterk gedaald. De winnaars zijn Nieuw-Zeeland en andere landen, zoals Uruguay en Chili, die het Nieuw-Zeelandse productiesysteem van lage kosten hebben geadopteerd. Voor boter, mageremelkpoeder en vollemelkpoeder zal Europa onder de voet worden gelopen. De vooruitzichten zijn echter veel rooskleuriger voor het brede gamma van Europese zuivelproducten met hogere toegevoegde waarden zoals kazen. Met verse producten kan je moeilijk de internationale markten opgaan. Maar kazen ... Zij omzeilen de internationale concurrentie. De auteurs verwijzen in dat verband naar de rol van producentenorganisaties, interprofessionele organisaties of samenwerking binnen de zuivelketen en promotie-organisaties zoals VLAM die zich inlaten met erkende streekproducten om tot resultaat te komen.

Twee vliegen in een klap

Dan kan mogelijk ook meteen een ander probleem worden opgelost dat na 2015 in de Europese zuivelsector zal rijzen. Met name het feit dat bepaalde gebieden in Europa waar niet veel anders dan melk en vlees kan worden geproduceerd dreigen droog te vallen. Melkquota houden melkproductie gespreid over het gehele Europese grondgebied. Wanneer die wegvallen dreigt de melkproductie in Europa zich te concentreren in de meest competitieve productiegebieden. Het zuivelrapport heeft de bedoeling na te gaan of de Europese Unie na de melkquota haar zuivelbeleid moet aanpassen. In het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zitten enkele aangrijpingspunten om aan volatiliteit op de markt en concurrentiepositie iets te doen. Die

.....
De positie van Europa op de internationale zuivelmarkt is in de nabije toekomst op zijn minst onzeker te noemen.
.....

punten zitten meer in de tweede dan in de eerste pijler van het GLB waardoor lidstaten en regio's beleid op maat kunnen voeren. De tweede pijler is het plattelandontwikkelingsbeleid dat voorziet in steun voor investering, innovatie, praktijkonderzoek en promotie. Zullen die maatregelen volstaan?

In haar *Short Term Outlook* van deze zomer wijst de Europese Commissie op de huidige situatie in de zuivelsector. De weersomstandigheden hebben niet enkel in Europa voor vermindering van melkproductie gezorgd. In de tweede helft van dit jaar verwacht de Europese Commissie echter opnieuw groei zodat dit jaar in de EU alsnog 151,8 miljoen ton zal worden geproduceerd, wat dezelfde hoeveelheid is als de jongste jaren.

Er is meer koolzaad uitgezaaid. Door de lange winter en natte weersomstandigheden ligt de opbrengst echter gevoelig lager.

Vleesproductie verwacht revival

In 2013 daalde in Europa voor het tweede jaar op rij zowel de productie als de globale consumptie van vlees. De oorzaak ligt hoofdzakelijk bij het varkens- en het rundvlees. Pluimveevlees volgt een andere trend. Vooruitzichten van economisch herstel en van lagere graanprijzen zullen wellicht voor gevolg hebben dat de vleesproductie en -consumptie zich in 2014 herpakken. De lagere productie, vooral van rundvlees, doet dit jaar de invoer stijgen. Deze zit op het niveau van 2010. In het begin van dit jaar zagen Brazilië (+40%), Uruguay (+14%) hun invoer naar Europa enorm stijgen. Dat was mede een gevolg van de problemen in Argentinië. Als gevolg van exportheffingen stuitte de vleesuit-

GROENTEN EN FRUIT

Groenten en fruit vertegenwoordigt meer dan 50 miljard euro of 18% van de totale waarde van de Europese landbouwproductie, maar neemt slechts 3% van de bebouwde oppervlakte in beslag. Landbouwgrond is schaars. De sector realiseert in tegenstelling tot andere sectoren veel op weinig grond.

De consumptie van groenten en fruit in Europa (EU27) daalde in 2011 met 3% ten opzichte van het gemiddelde van de voorgaande 5 jaar niettegenstaande de gezondheidsrage. Wat loopt er fout?

De sector had nochtans eerder dan andere sectoren voeling met sterk volatiele prijzen. De Gemeenschappelijke Marktordering, in de wandelgangen gekend als GMO Groenten en Fruit, trok jaren geleden reeds de kaart van producentenorganisaties als een vorm van marktrisicobeheer. Europa stelt vandaag vast dat slechts 60% van de producenten lid zijn van een dergelijke organisatie en dat zelfs organisatie in lidstaten opgeheven zijn. De Europese Commissie komt met een evaluatie van de GMO Groenten en Fruit en voorstellen om het beleid te versterken. Ook het Europees Parlement neemt de problematiek van de sector onder loep en dringt aan op een modernisering.

Een fruitmand in het Europees Parlement vraagt aandacht voor de problematiek van de gewasbescherming van kleine teelten. Europa wil de consument een ruim gamma van groenten en fruit aanbieden.

voer in elkaar. De Argentijnse regering wil het rundvlees immers betaalbaar houden voor de modale Argentijn. Argentijnen eten meer dan 60 kg rundvlees per jaar. In Europa is dat 19 kg, in de VS 25 kg. Door exportheffingen wil Argentinië voedselprijzen laag houden en zodoende inflatie van zijn munt vermijden, tot groot jolijt van Brazilië en Uruguay. Deze laatste heeft de boodschap van Europa bergrepen en produceert *premium beef* voor de Europese markt. Daarvoor heeft het ruimte gekregen in de invoerquota van Europa. Deze hoeveelheden mogen zonder heffing worden ingevoerd. Premium beef is dus vlees van hoge toegevoegde waarde met een eigen verhaal. Of hoe Europa reeds zijn eigen strategie uitvoerde.

Hoe dan ook wil Europa dat zijn vleesproductie in 2014 weer op peil kan worden gebracht. De EU verwacht opnieuw een productie van 43,5 miljoen ton, vooral als gevolg van een hogere productie van varkens- en rundvlees. De recente hoge productie van pluimveevlees ziet de Europese Commissie licht afnemen, terwijl ook de productie van schapevlees in 2014 zal dalen na de zeer ongebruikelijke stijging van dit jaar.

Europese soja in opmars

Inmiddels werd op de markt ondervonden dat de graangewassen zijn bijgebeend. De bruikbare graanproductie in de EU28 wordt voor 2013 op 298,1 miljoen ton geraamd of 6,8% meer dan vorig jaar. Dat zegt meteen ook iets over de toekomstige voorraden als zullen lagere prijzen ongetwijfeld ook voor hoger verbruik zorgen. De Europese eindvoorraden voor granen worden voor het einde van dit nieuwe verkoopseizoen geraamd op 40,1 miljoen ton tegenover 30,4 miljoen ton vorig seizoen. Dat is 14,7% van het Europese verbruik tegenover 11,3% afgelopen jaar. Kenners hebben altijd gezegd dat graanvoorraden om en bij de 20% van het verbruik moeten liggen voor een 'normale' markt. Dat is het dus niet. Maar Europa is niet alleen. Ook elders in de wereld is graan geogst.

Ook de Europese productie van oliehoudende zaden komt weer boven water. De uitzaai lag opnieuw minstens op het peil van 2 jaar geleden, 11,6 miljoen ha (EU28). De opbrengst van koolzaad valt tegen als gevolg van de lange winter en de natte weersomstandigheden in de belangrijkste teeltgebieden. Voor het eerste kende de Europese Unie een zeer sterke toename van de productie van sojabonen. Dat is gedeeltelijk te danken aan de toetreding van Kroatië tot de EU. Kroatië staat in voor 10% van de Europese sojaproductie van 1,2 miljoen ton. Europa is een lilliputter. Niemand ligt wakker van Europese soja. De EU moet echter op korte termijn wel op zoek naar voldoende eigen plantaardig eiwit voor zijn diervoeding. De productie van zonnebloemzaden bedraagt dit jaar 8,2 miljoen ton, en van koolzaad 20,1 miljoen ton. Het Europese verbruik van sojabonen wordt daarentegen dit jaar op 12,6 miljoen ton geraamd, waarvan 11,7 miljoen om te *crushen*. De EU zou naar verwachting van de Europese Commissie dit jaar 11,5 miljoen ton sojabonen invoeren. Daarnaast wordt ook nog eens 29,7 miljoen ton sojameel ingevoerd. Samen zijn zij goed voor 40 miljoen ton soja en sojameel. Die vervang je zomaar niet. Vorig jaar werd respectievelijk diezelfde 11,5 miljoen ton sojabonen en 26,1 miljoen ton sojameel ingevoerd. De stijging is voor de uitbreiding van de veehouderij bedoeld. Moge het Europese verbruik en de Europese vleesexport volgen zodat dit goed afloopt. ■